

پس از من

۳. سوال و جواب پیرامون وصیت

همراه متن وصیت نامه

روح الله بیدرام

سرشناسه :	بیدرام، روح الله ۱۳۶۰
عنوان و نام پدیدآور :	پس از من: ۳۰ سوال و جواب پیرامون وصیت / روح الله بیدرام.
مشخصات نشر :	قم، عطر عترت، ۱۳۹۰
مشخصات ظاهری :	۹۶ ص.
شابک : ۱۵۰۰ ریال :	۹۷۸-۶۰۰-۲۴۳-۰۰۸-۳
وضعیت فهرست نویسی :	فیا
موضوع :	وصیت (فقه) موضوع: وصیت -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع :	وصیت‌نامه‌ها -- فرم‌ها و پرسش‌نامه‌ها
رده بندی کنگره :	BP/۱۹۲/ب ۹۵ پ ۱۳۹۰۵
رده بندی دیویی :	۲۹۷/۳۷۲
شماره کتابشناسی ملی :	۲۶۰۷۷۴۸

پس از من

۳۰ سوال و جواب پیرامون وصیت

نویسنده روح الله بیدرام

ناشر: عطر عترت

چاپ اول: ۱۳۹۰ / چاپخانه: حافظ

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۴۳-۰۰۸-۳

قیمت: ۱۵۰۰ تومان

تلفن پخش: ۰۹۱۳۳۱۶۱۳۸۸ - ۰۹۱۲۷۴۷۷۱۱۸

فهرست مطالب:

- (۱) وصیت در لغت و اصطلاح فقهی به چه معنایی است؟ ۱۳
- (۲) آیا وصیت در قرآن مورد سفارش واقع شده است؟ ۱۳
- (۳) آیا نوشتن وصیت نامه ضرورت دارد؟ ۱۵
- (۴) فلسفه وصیت چیست؟ ۱۸
- (۵) چه زمانی باید وصیت کنیم؟ ۲۰
- (۶) کسی که بدین وصیت بمیرد، از چه چیزی محروم شده است؟ ۲۱
- (۷) آیا توجه و عمل به وصیت لازم است؟ ۲۱
- (۸) آیا وصیت تنها جنبه مالی و مادی باید داشته باشد؟ ۲۲
- (۹) وصیت کننده چه شرایطی باید داشته باشد؟ ۲۷
- (۱۰) آیا می توان به امید اینکه در وصیت نامه می نویسد چه ۲۸
- (۱۱) وصی (کسی که باید وصیت را اجرا کند) چه شرایطی باید داشته باشد؟ ۳۵
- (۱۲) آیا وصی می تواند محتوای وصیت نامه را تغییر دهد؟ ۳۵
- (۱۳) آیا لازم است وصی از کلیه تعهدات و حقوق خود مطلع باشد؟ ۳۸
- (۱۴) اگر وصی بر خلاف وصیت عمل کند آیا گناهی برای وصیت کننده نوشته می شود؟ ۳۹
- (۱۵) نحوه اجرای وصیت چیست و سهام ارث هر یک از ورثه، به چه مقدار می باشد؟ ۴۰
- (۱۶) آیا وصی می تواند عمل به وصیت را به تأخیر بیندازد و یا در انجام آن کوتاهی نماید؟ ۴۴

- ۱۷) دعایی که در ابتدای وصیتنامه‌ها معمولاً نوشته می‌شود چیست؟ و آیا هر کس باید این دعا را در شروع وصیت نامه خود بنویسد؟ ۴۹
- ۱۸) جزئیات یک وصیت نامه کامل چیست؟ ۵۱
- ۱۹) مواردی که وصیت کردن برای آن واجب است چیست ؟ ۵۲
- ۲۰) شرایط صحت وصیت چیست ؟ ۵۲
- ۲۱) آیا حضور شاهد هنگام ثبت و نوشتن وصیت ضروری است؟ ۵۴
- ۲۲) آیا ورثه می‌توانند وصیت نامه را تغییر دهند؟ ۵۶
- ۲۳) کسی که در وصیت خود ستم نکند و به وارثان زیان نزند و عدالت را رعایت کند، چه ثوابی دارد؟ ۵۸
- ۲۴) حق کشتن در وصیت، چه حکمی دارد؟ ۶۱
- ۲۵) ثلث مال و وصیت به ثلث یعنی چه؟ ۶۱
- ۲۶) آیا همه باید از ثلث اموال خود برای امور خیر و معنوی و یا... وصیت کنند؟ ۶۲
- ۲۷) آیا بعضی از واجبات مثل حج واجب، با عکری و حقوقی مثل خمس و زکات و مظالم باید از ثلث مال وصیت شود یا از اموال؟ ۶۷
- ۲۸) رد مظالم چیست و آیا باید هر کسی در وصیت نامه مبلغی را به عنوان رد مظالم بنویسد؟ ۶۷
- ۲۹) ارث چیست و چه کسانی ارث می‌برند؟ ۶۸
- ۳۰) چه عواملی باعث محرومیت از ارث بردن می‌شود ؟ ۶۹
- وصیتی که فراموش شد..... ۷۳
- فهرست منابع ۸۵
- وصیت نامه ۸۷

پیشگفتار

همه‌ی ما می‌دانیم که هیچ کس در این دنیا جاودانه نخواهد بود و دنیا برای همه محل گذر است. اما آن چنان غفلت سرتا سر وجود ما را فراگرفته است که سر در دروگر و سرگرم ظواهر زندگی دنیا کرده‌ایم.

در صورتی که اگر کمی قوه تفکر خود را به کار بیندازیم، متوجه می‌شویم که از بسیاری واقعیت‌های زندگی غافلیم. آیا تا کنون به این اندیشیده‌ایم که در این زمینی که در آن بسر می‌بریم چه بسیار انسان‌ها که قبل از ما زندگی کرده‌اند و حتی از ما قدرتمندتر و با شخصیت‌تر بوده‌اند و اکنون اثری از آنان نیست و همه اسیر خاک هستند و چه بسیار کسانی که بعد از ما خواهند آمد و سرنوشتی مشابه خواهند داشت!

امیرالمومنین علی (علیه السلام) می‌فرماید:

«خدا شما را رحمت کند! آماده‌ی حرکت شوید که ندای «الرَّحِيل» و

کوچ کردن، در میان شما بلند شده است!»^(۱)

حضرت در مورد نکوهش دنیا خواهی توصیه به بهره‌گیری از فرصت‌های زندگی می‌فرماید:

«علاقه‌ی به ماندن در دنیا را کم کنید و با تهیه‌ی زاد و توشه‌ی کردار نیک، به سوی آخرت بازگردید که گردنه‌های سخت و دشوار و سرمزل‌های ترسناکی در پیش دارید و باید در آنها فرود آئید و در آن جا توقف کنید.

اگم باشید که فاصله‌ی نگاه‌های مرگ به شما، کوتاه و نزدیک است و گویا مرگ، چنگال‌هایش را در جان شما فرو برده است و کردارهای بد، مشکلات زندگی و آث‌ها و ناروائی‌ها، مرگ را از [دید و توجه] شما پنهان داشته‌اند، بنابراین دل‌بستگی‌ها و وابستگی‌های دنیا را از خویش کم کنید و کمر خود را با توشه‌ی تقوی محکم ببندید!»^(۱)

وصیت کردن از سنت‌های دینی و اسلامی است، بدین معنا که هر انسان مسلمانی در دوران حیات خود برای آنچه پس از مرگ وی باید انجام گیرد، از دیگران رفع تحیر می‌کند. اسلام عزیز وصیت را از تحت عنوان ارث خارج کرده و به آن عنوانی مستقل داده است، چون ملاکی مستقل داشته و آن عبارت است از احترام به خواست صاحب مال، که یک عمر در تهیه آن رنج برده است.

این را می‌دانیم که هر کس آرزوهایی نهفته دارد که در زمان حیات، دور از دسترس می‌بیند و گاه نیز به دلایلی نمی‌خواهد که قبل از مرگ آنچه

را در دل می‌پرورد، آشکار سازد.

انسان آرزومند همیشه در حسرت این است که چرا جاودان نیست و چرا در دوران زندگی فرصت‌ها را از دست داده است. وانگهی روح حق‌پرست او در دم واپسین در اندیشه خیر و نیکی است.

همین که در ضمیر خود به روز نیستی می‌پردازد و خود را از آلائش‌های مادی پاک می‌کند، به این حقیقت می‌رسد که از او جز خیر نمی‌ماند و باید چیزی از خود بجای نهد که دست کم خاطره‌اش باقی بماند. با توجه به این موضوع، از دیرباز قوانین با شرایط معینی به اشخاص اجازه داده‌اند تا در احوال خود تصرفی کنند که اثر آن پس از مرگ باشد.

نیاز به توصیه و سفارش پس از مرگ، بسیار ضروری است تا نظام خانوادگی و روابط اجتماعی دچار مشکل نگردد چه بسا انسان‌هایی که بدون وصیت، از این جهان رفته‌اند و پس از مرگ آثار اختلاف‌های شدید مالی بین اعضای خانواده اتفاق افتاده است یا اشخاص بی‌گناه، ادعای طلب کاری داشته‌اند. آیا بهتر نیست انسان با نوشتن وصیت نامه، از وقوع این حوادث پیش‌گیری کند و خدای نکرده زیر دین دیگران قرار نگیرد و سبب اختلاف خانواده نیز نشود؟

پیامبرگرامی اسلام ﷺ می‌فرمایند:

تَزَكُّ الْوَصِيَّةُ عَارِفِي الدُّنْيَا وَ نَارَ وَ شَنَارَ فِي الْآخِرَةِ^(۱)

وصیت نکردن، مایه ی ننگ این جهان و آتش آن جهان است.
بنابراین باید متوجه بود که وصیت یک شیوه خاص تصرف نیست، بلکه وسیله ای است که اشخاص بتوانند اراده خود را در زمانی که حیات ندارند، اجرا کنند.

امید است این نوشتار که به صورت سؤال و جواب نگاشته شده است مورد رضای خداوند متعال و عنایت ویژه امام زمان (عج) و مورد استفاده عموم بهادران و خواهران و علاقه مندان به معارف اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) قرار گیرد.

روح الله بیدرام

دی ماه ۱۳۹۰